

til, at der i Aar er kommet saa mange Ansøgere. Jeg er ikke sikker paa, at det udelukkende er Grunden, navnlig i de Egne, hvor der spekuleres stærkt i Sagen, men naar man ser den Liste efter, som er aftrykt i Lovforslagets Bemærkninger, saa vil man se, at der er mange Amter, hvor Antallet af Ansøgere i Virkeligheden ikke er tiltaget væsentligt ud over, hvad der plejer at være Tilfældet. Jeg kan konstatere dette for hele Fyns Vedkommende; jeg tror ikke, at der her i dette Aar er kommet flere Andragender, end der plejer. Men der er enkelte Amter, hvor det er en Kendsgerning, at Antallet er steget ganske overordentlig stærkt.

Jeg haaber derfor, at alle Partier ville støtte dette Forslag. Der er, som jeg sagde, faldet sympatetiske Udtalelser fra alle Sider, og den daværende Landbrugsminister, det nuværende ærede Medlem fra Løvel (Anders Nielsen), udtalte under Behandlingen af Lovforslaget i Fjor: „Jeg nærer nemlig ikke Spor af Tvivl om“ — der var jo allerede i Fjor Tale om at gaa op til et Beløb af 4 Mill. Kr. foruden 1 Mill. Kr. til Tillægslaan — „at den Dag, det konstateres, at et nævneværdigt Tal af jordlodsøgende har maattet afvises, fordi der ikke var Penge nok til Raadighed til Udlaan, vil Lovgivningsmagten finde baade Veje og Midler til at imødekomme den Trang, der ikke har kunnet fyldestgøres ved den Bestemmelse, der i det givne Øjeblik findes i Loven“. Dette Øjeblik er jo nu indtraadt, og Forholdene ere ganske eksceptionelle, idet Størrelsen af de Beløb, der ønskes, overstiger, hvad der i Aar kan bevilges. Man ser ofte, at Skylden lægges paa Formændene for de forskellige Kommissioner, der skulle have været lidt for tilbøjelige til at stille Laan i Udsigt. Dette er noget, der er fremkommet ved Sædvanens Magt, idet man aldrig før har maattet nægte Laan til en Husmand, fordi der ikke har været Penge nok, og derfor er det kommet dertil, at naar Kommissionen har beset Lodden og Projektet og ikke fundet noget at indvende, har Husmanden som Regel ment at kunne være sikker paa Laanet. Det har ført til, at mange nu sidde i en meget vanskelig Stilling, hvis de ikke kunne faa Laan.

Jeg vilde maaske være betænkelig ved at gaa med til at give 4 Mill. Kr. til denne Sags Fremme, hvis dette Beløb skulde gælde i sin Almindelighed. Men at bevilge det for i Aar nærer jeg, i Betragtning af de nuværende Forhold, ingen Betænkelighed ved. Jeg mener, at der ikke

alene maaske er Fejl paa Formændenes Side, idet disse have været for raske til at stille Laan i Udsigt; men det høje Ministerium er heller ikke ganske frit for nogen Skyld i, at saa mange Husmænd nu ere uheldigt stillede. Allerede den 1. Oktober indmeldte nemlig samtlige Formænd til Ministeriet, hvor mange Laanebegæringer der var, og hvor stor en Sum der behøvedes i de enkelte Amter. Det forekommer mig — til Trods for de da forhaandenværende Forhold —, at Sagen var saa let at overskue, at Ministeriet straks kunde have meddelt samtlige Formænd, at de maatte standse med Skydningen og søge at formaa dem, der ikke havde begyndt, til at vente, eller i alt Fald forberedt Formændene paa, at de Laanebegæringer, der vare inde, ikke alle kunde blive tilfredsstillende. Men hvis jeg ikke tager fejl, gik der henved 2 Maaneder, inden — det var vistnok den 27. November — Ministeriets Cirkulære, hvori Laanene vare bestemte, udgik.

Resultatet ser man i Bemærkningerne til Lovforslaget, og jeg vil derom gerne gøre nogle Bemærkninger. Fordelingen af Laanene er jo lagt i Ministerens Haand. Loven sætter ingen Grænse, og dersom jeg skulde fremføre nogen Anke overfor Loven, skulde det være denne, at den ikke har nogen som helst Bestemmelse om, hvorledes Laanene skulle fordeles. Da det nu er saa, er der intet derved at gøre; men jeg vil blot bemærke, at det forekommer mig, at Loven burde have sat et bestemt Beløb til Disposition for hvert Amt under Forudsætning af, at der forelaa Begæringer om dette Beløb. Nu er det ganske overladt Administrationen at fordele Beløbet i Forhold til de indkomne Begæringer. Det var der ikke det ringeste at sige til, saa længe alle Begæringer kunde opfyldes. Derfor er der heller ikke gjort nogen Indsigelse derimod tidligere, og det er vel derfor, man ved Lovens endelige Affattelse ikke har truffet nogen Bestemmelse derom. Der staar, saa vidt jeg ved, ikke andet i Loven derom end en Bestemmelse i § 11, der siger: „Til de i § 9 og efterfølgende § 13 omhandlede Laan kan der aarlig i 5 Aar udredes et Beløb af indtil 4 Mill. Kr., som hvert Finaansaar fordeles mellem Landets Amtsraads kredse væsentligt i Forhold til de indkomne Laanebegæringer“. Der staar „væsentligt“, ikke „udelukkende“. En af de Grunde, hvorfor jeg ogsaa vilde være betænkelig ved at gaa med til de 4 Mill. Kr. aarlig, er, at Beløbet skal fordeles